

УЧАСТЬ ОСЕРЕДКІВ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ У МІСЦЕВИХ ВИБОРАХ 2006 РОКУ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ

У даній статті проаналізовані результати виборів 2006 року, які показали відсутність єдності в лавах політичних партій, що отримали місця в представницьких органах влади Закарпаття. Коаліції в радах різних рівнів утворюються не виходячи із принципів, задекларованих на загальнонаціональному рівні, а, швидше за все, на особистісних симпатіях/антипатіях місцевих політиків. Це, у свою чергу, веде до партійних розколіїв, які вже відбулися на рівні обласних осередків політичних партій.

Ключові слова: політичні організації, політичні партії, політичні блоки, коаліція, громадські організації.

В данной статье проанализировано результаты выборов 2006 года, которые показали отсутствие единства между звеньями политических партий, получивших места в представительских органах власти Закарпатья. Коалиции в советах разных уровней создаются не согласно принципам общенационального уровня, а, скорее всего, на субъективных симпатиях/антипатиях местных политиков. Это, в свою очередь, приводит к партийным расколам, которые уже стали реальностью на уровне областных ячеек политических партий.

Ключевые слова: политические организации, политические партии, политические блоки, коалиция, общественные организации.

The Transcarpathian Region parties and blocks preparing process to elections 2006 is analysed in the article. The author demonstrates the democracy growth, free choice possibility for electorate, pluralism. Also author tries to presume that age of usurpation by domination party has gone. Special trait of the article is the presence of manifold statistics, facts and data that were never published.

Key words: Political organisation, political parties, political blocks, coalitions, public organisation.

За даними обласного управління юстиції станом на 15 грудня 2006 р. на території Закарпатської області було зареєстровано 115 обласних організацій політичних партій України. Серед них близько 26 облорганізацій у своїх рядах нараховували понад 1 тис. членів. Кількість обласних організацій політичних партій, що представлені у всіх районах області – 23, що становить 20 % від кількості усіх зареєстрованих партій на Закарпатті. 20 обласних організацій політичних партій (17,4 % від усіх зареєстрованих) не мають жодного структурного утворення, тобто існують де-юре, однак де-факто себе офіційно ніяк не проявляють, тож і впливу на політичні процеси в регіоні не мають [15].

Організаційно міцними і найбільш потужними в Закарпатті є обласні організації ПП «НСНУ», ВО «Батьківщина», ПРП, НП, СПУ, СДПУ(о), ПР, НДП, КПУ, ПП «Відродження». Ці партії мають розгалужену структуру, є найбільш активними в політичному та громадському житті краю.

До проведення виборчої кампанії активно долучаються громадські організації області. Про свою співпрацю у виборчій кампанії з ЗОО КПУ 17 січня 2006 р. заявила на своєму пленумі Обласна рада ветеранів України. Про співпрацю із СПУ заявив голова Спілки ветеранів воїнів Афганістану С. Слободянюк.

Загалом, станом на 1 січня 2006 р. облуправлінням юстиції зареєстровано 490 громадських організацій, із них 156 – організації всеукраїнського значення, 320 – місцевого. Серед них: 70 молодіжних організацій, 53 національно-культурні товариства (із них 14 – ромських (циганських), 12 – угорських, по 4 – словацькі, російські, русинські, 3 – румунські, по 2 – німецькі, єврейські, 1 – грецьке), 24 жіночі організації, 7 – ветеранських, 4 – козацькі, 1 – чорнобильська, 8 громадсько-політичних об'єднань, які складають як політичні партії, так і громадські організації [15].

Активізували свою роботу під час виборчої кампанії молодіжні організації. В області станом

на 1 березня 2006 р. зареєстровано 84 молодіжні громадські організації. В основному більшість із них є членами Молодіжних громадських об'єднань, тому активізують свою роботу під час виборчих кампаній. Програми діяльності цих організацій носять не самостійний характер, а знаходяться під впливом брендів відомих політичних партій та виборчих блоків. Найбільш активну і постійну участь у громадському житті області брали: Закарпатська обласна молодіжна організація «Фундація регіональних ініціатив» (О. Солонтай), Актив якої тяжіє до БЮТ, Закарпатська округа «Пласту – Національної Скаутської Організації України» (О. Глуханіч) (у політичному плані – нейтральна), Молодий Народний Рух України (А. Любка), Молодіжний націоналістичний конгрес (В. Бірчак).

В січні 2006 р. завершився процес формування виборчих блоків та їх штабів у Закарпатті. Виборчий блок «Наша Україна» (обл. осередки ПП «НСНУ», ПППУ, КУН) очолив І. Криль, співголова обл. громадської організації «Рідне Закарпаття»; Блок Ю. Тимошенко (обл. осередки ВО «Батьківщина» та УСДП) – народний депутат України О. Кеменяш; «Народний блок Литвина» (обл. осередки НП та ВО лівих «Справедливість») – народний депутат України, голова облорганізації НП С. Ратушняк; Виборчий блок Лазаренка (обл. осередки СДС, СДПУ та ВО «Громада») – Я. Андрусак, голова облорганізації партії Соціал-демократичний союз; Український Народний блок Костенка і Плюща (обл. осередки УНП, «України соборної» та Партії вільних селян і підприємців України) – В. Мурга, начальник управління лісового господарства облдержадміністрації; Опозиційний блок «Не Так!» (обл. осередки СДПУ(о) та Республіканської партії України) – І. Різак, голова облорганізації СДПУ(о); Блок «Християнський рух» (обл. осередки РХП, УПП «Християнський рух», УКП, «України соборної», ОУН в Україні) очолили В. Бедь, голова ХНСЗ, ректор Ужгородської Української Богословської Академії ім. Кирила і Мефодія та П. Мурник, секретар Мукачівського єпархіального управління Української Православної Церкви (МП); Обласний виборчий штаб ПР очолив О. Ледида, голова ОО ПР, Комуністичної партії України – І. Мигович, народний депутат України, секретар ОО КПУ. Визначилися із своїми керівниками й інші політичні сили.

Конфігурація партійних блоків на Закарпатті була дещо іншою, ніж по Україні загалом. Обумовлено це рядом чинників. По-перше, на рівні області не зареєстровані осередки політичних партій, які є блокуєтворюючими на загальнонаціональному рівні. По-друге, політичні партії, які утворили виборчі блоки на загальноукраїнському рівні не мають партійної структури в Закарпатті, а відтак є маловпливовими і не помітними в політичному житті краю. По-третє, керівники деяких обласних осередків політичних партій діють врозрив із центральним керівництвом (наприклад, УРП «Собор»). По-четверте, обласні осередки деяких партій є нелегітимними після проведення звітно-виборчих конференцій напередодні виборів із порушенням чинного законодавства (наприклад, НРУ). По-п'яте, обласні осередки деяких

партій не змогли в силу різних причин підписати угоди про створення відповідних блоків (наприклад, ГП «Пора» і Партія Реформи і Порядок).

До виборчого бюлетеня з виборів депутатів Закарпатської обласної ради було внесено 39 суб'єктів виборчого процесу, більшість з яких репрезентують у Закарпатті 45 суб'єктів виборчого процесу, внесених до бюлетеня з виборів народних депутатів України. Але ряд політичних партій і партійних блоків не беруть участь у виборах до Закарпатської обласної ради. Це такі політичні сили, як Блок безпартійних «Сонце», Всеукраїнська партія Народної Довіри, Народний Рух України за єдність, ПП «Європейська столиця» та ряд інших. Вказані партії не мають партійної структури в області [10]. В свою чергу до виборчого бюлетеня самостійно був внесений Народний рух України, який не увійшов на обласному рівні до Блоку «Наша Україна». Головна причина не входження цієї структури до Блоку «Наша Україна» – розкол в обласному осередку. Викликано це тим, що ще влітку 2005 р. загострилися стосунки закарпатських рухівців із центральним керівництвом НРУ. Наслідком було невизнання керівництвом НРУ результатів обласної звітно-виборної конференції, яка відбулася 25 вересня 2005 р. і яка одноставно обрала В. Піпаша головою облорганізації. Причина – критика проведом Закарпатської облорганізації окремих дій центрального керівництва. ЦП НРУ визнав правочинною конференцію (загальні збори), які 20 листопада обрала головою КО НРУ П. Чучку, якого за кілька днів до цього було прийнято Політрадою НРУ в партію. Попереднього голову обласної організації В. Піпаша на з'їзді НРУ, який відбувся 27 листопада було виключено із лав НРУ. Однак на самому з'їзді через це виник конфлікт: більша частина делегатів вважала підрахунок голосів із даного питання сфальсифікованим, тому з'їзд навіть не зміг розглянути всі питання порядку денного і був терміново закритий. Більшість обласних рухівців із тим, що їх очолює П. Чучка, не погодилися. Отже, П. Чучку визнало центральне керівництво, а в.о. голови Б. Борисова (замість В. Піпаша) – більшість районних організацій. Упродовж лютого 2006 р. відбулося понад 10 судових процесів за участю народного депутата з фракції НРУ Б. Костинюка з питання: хто в Закарпатті має представляти НРУ та брати участь у виборах. У суд було втягнуто обласне управління юстиції та обласну територіальну виборчу комісію. 11 лютого П. Чучка вийшов із НРУ. Центральне керівництво НРУ в.о. голови обласного руху визнало О. Черепяху.

Не відбувся на обласному рівні й «Громадянський блок ПОРА – ПРП». Громадянська партія «ПОРА» і ПРП брали участь у виборах до Закарпатської обласної ради окремо. Головна причина – амбітність їх обласних лідерів. Лідер обласної організації ПРП – голова Закарпатської облдержадміністрації О. Гаваші не погодився на пропозиції членів ГП «ПОРА» щодо місць у першій п'ятірці партійного списку. 16 лютого в Ужгороді на прес-конференції член облорганізації «ПОРА», керівник апарату облдержадміністрації Ю. Чижмарь заявив про політично-адміністративний тиск, який нібито чиниться на

ного з боку голови ОДА та окремих осіб команди з метою дискредитації та звільнення його із посади керівника апарату [11; 23]. В газеті «Післямова» опубліковано інтерв'ю голови облдержадміністрації О. Гаваші, в якому, зокрема, дається оцінка цієї заяви. О. Гаваші наголосив, що хоча на загальнодержавному рівні підписано угоду про створення блоку «Пора – ПРП», на рівні обласному не було знайдено спільного розуміння щодо пріоритетів роботи на виборах. Ю. Чижмарь самочинно прийняв рішення балотуватися на посаду Ужгородського міського голови і прагнув, щоб уся робота блоку була підпорядкована лише тому, щоб сприяти йому стати мером Ужгорода. Однак у ЗОО ПРП є зовсім інше бачення ситуації і, відповідно, пріоритетів роботи. Більше того, ПРП є структурована партія в Закарпатті, а тому вона буде диктувати умови щодо місць у партійних списках. О. Гаваші підкреслив, що «Ю. Чижмарь не звільнений, а лише тимчасово відсторонений від обов'язків керівника апарату на час проведення службового розслідування. Це зроблено, щоб можна було його провести об'єктивно» [11].

Не представлена у виборчому списку до обласної ради і одна з найстаріших і найвідоміших партійних структур на Закарпатті – Українська республіканська партія «Собор». Після розколу партії на з'їзді в Києві, аналогічний розкол відбувся і в Закарпатській організації цієї партії. На звітно-виборчій конференції, яка проходила влітку 2005 р., головою ЗОО УРП «Собор» було обрано П. Федаку, який став у конфлікті на бік Л. Лук'яненка. Таким чином, напередодні виборів ЗОО УРП «Собор» залишилася фактично без керівника, оскільки П. Федака перейшов працювати до виборчого штабу БЮТ. Колишній лідер УРП «Собор» Є. Ясінський, який підтримує А. Матвієнка, зареєстрував партійний список до міської ради м. Ужгород. Взяла участь УРП «Собор» і у виборах до деяких районних рад Закарпатської області [13; 22].

До «Опозиційного блоку «Не Так!» не увійшло Всеукраїнське об'єднання «Жінки за майбутнє». У січні підписано меморандум про співпрацю на виборах 2006 р. між керівництвом обласного штабу блоку «Наша Україна» та обласною громадською організацією Асоціація «Жінки Закарпаття», члени якої входили до об'єднання ВО «Жінки за майбутнє», що припинила свою діяльність в області у зв'язку з небажанням блокуватися на виборах із СДПУ(о).

У виборах до Закарпатської обласної ради взяли участь дві партії, що представляють інтереси угорської національної меншини краю, чисельність якої становить понад 150 тисяч осіб. Це – Партія угорців України (М. Ковач) і Демократична партія угорців України (І. Гайдош). Угорські партії були утворені напередодні виборів 2006 р. з двох впливових національно-культурних товариств – Товариства угорської культури Закарпаття (ТУКЗ – КМКС) і Демократичної спілки угорців України, які очолювали відповідно М. Ковач та І. Гайдош [12].

На обласному рівні було відмовлено в реєстрації Виборчому блоку НРУ та УРП «Собор» – Блоку П. Чучки «Карпатський Майдан», який подав перед-виборчу програму «За Ющенко без Балоги». Причина відмови – утворення блоку особами, які після

звітно-виборчих конференцій не могли представляти ці партії [14].

Основні напрями діяльності обласних осередків політичних партій у виборчій кампанії були наступні:

1. Спостерігався значний ріст чисельності таких політичних партій, як НСНУ, ВО «Батьківщина», СПУ, НП внаслідок роботи осередків по залученню нових членів.

2. Вступ еліти обласного та місцевого рівня до провідних політичних партій, або ототожнення себе з ними.

3. Конкуренція партій за включення до своїх рядів відомих особистостей з метою включення їх до своїх партійних списків.

4. Загострення протиріч між наступними потужними політичними силами: Блок «Наша Україна» – БЮТ; Блок «Наша Україна» – НП; СПУ – НП. Цікаво, що основна причина таких протиріч – це давні конфлікти між лідерами вказаних політичних сил: В. Балога (НСНУ) – О. Кемеш (БЮТ); В. Балога (НСНУ) – С. Ратушняк (НП); С. Ратушняк (НП) – С. Слободянюк (СПУ). Стосунки ж між Блоком «Наша Україна» і Партією регіонів в області можна назвати партнерськими. І знову ж головна причина – міжособистісні зв'язки: свого часу О. Ледида (голова обл. осередку ПР) був заступником у В. Балоги, коли той очолював обласну адміністрацію.

Результати виборів в області були очікуваними і прогнозованими. Закарпатська область – це одна із трьох областей України, де на виборах до Верховної Ради України переміг Блок «Наша Україна». При явці виборців 61,6 % результати виборів до ВР України в Закарпатській області були наступні: Блок «Наша Україна» – 25,79 %, БЮТ – 20,07 %, Партія регіонів – 18,56 %, СПУ – 3,57 %, Народний Блок Литвина – 3,49 % [5; 19]. Ці результати показують, що перемога Блоку «Наша Україна» в Закарпатті не є переконливою. В інших західних областях України Партія регіонів набирала набагато менше голосів. Наприклад, в Івано-Франківській області Партія регіонів набрала 1,94 % голосів виборців, у Тернопільській – 2,01 %, в Чернівецькій і Волинській – менше відсотка [19]. Від Закарпаття до українського парламенту за результатами виборів потрапили лише чотири депутати: Е. Матвійчук (Партія регіонів), О. Кемеш (БЮТ), О. Ледида (Партія регіонів), І. Кріль (Блок «Наша Україна») [21].

Результати виборів в обласну раду (яка збільшилася з 85 до 90 депутатів) принципово не відрізняються від парламентських. Зі 115 обласних осередків політичних партій, які зареєстровані на Закарпатті, участь у виборах взяли 52. Так, до обласної ради п'ятого скликання обрано представників від семи політичних сил: Блок «Наша Україна» – 30 осіб (23 % голосів виборців), БЮТ – 25 чол. (19,2 %), ПР – 15 осіб (11,5 %), Народного блоку Литвина – 7 осіб (5,2 %), СПУ – 4 осіб (3,1 %). Специфікою виборів на Закарпатті є проходження в обласну раду двох угорських партій: Партії угорців України, яка набрала 3,3 % голосів виборців (5 осіб) та Демократичної партії угорців України – 3,1 % (4 осіб) [2; 3; 4; 17].

Серед партій і блоків, які не подолали 3 % виборчий бар'єр, найвищий результат мали: Партія

«Відродження» – 2,4 %, ГП «ПОРА» – 1,61 % Український народний блок Костенка і Плюща – 1,5 % та Опозиційний блок «Не Так!» – 1,4 %. Слід зазначити, що якби ЗОО ПРП та ЗОО ГП «ПОРА» утворили виборчий блок, то він потрапив би до обласної ради. Інші політичні сили отримали менше 1 % голосів виборців. Загалом в області участь у голосуванні взяло 61,4 % виборців, або 575 150 осіб із 936 720 [2; 17].

Остаточні результати голосування до обласної ради були оголошені з запізненням. Це дозволило зробити припущення, що до обласної ради потрапили дві партії, яким були дописані голоси виборців – ДПУУ та СПУ. Про це заявили представники БЮТу та «Народного Блоку Литвина», від яких, на їх думку, і були забрані депутатські місця [1].

Ще один важливий факт. Якщо раніше кожна адміністративно-територіальна одиниця, а в Закарпатті 13 районів і 5 міст обласного значення, обирала 5 депутатів до складу обласної ради, то нині ситуація

кардинально змінилася. За даними щодо проживання майбутніх депутатів обласної ради, 38 проживає в Ужгороді, 15 – у Мукачеві, по 5 – у Свалявському районі та м. Берегово, по 4 – в Мукачівському та Рахівському районах, по 3 – в Берегівському та Виноградівському районах, по одному проживає в Тячівському, Хустському, Міжгірському та Іршавському, а також містах Хуст та Чоп. Жодного обранця немає від Великоберезнянського, Перечинського, Воловецького районів [8].

Щодо партійності, то в обласній раді представлені НСНУ (18 осіб), ВО «Батьківщина» (15 осіб), Партія регіонів (15 осіб), «КМКС» – Партія угорців України» (4 осіб), Народна партія (2 осіб), «Демократична партія угорців України» (2 осіб), СПУ (2 осіб), УСДП (1 особа), ПППУ (1 особа), КУН (1 особа), ВОЛ «Справедливість» (1 особа). Безпартійних – 28 осіб, або майже третина депутатського корпусу. У новій раді 8 жінок [8; 9].

Таблиця 1

Результати виборів до районних рад (кількість мандатів) [6; 16; 18; 20]

Політичні партії	Районні ради													Всього мандатів
	Ужгородська	Перечинська	Великоберезнянська	Виноградівська	Воловецька	Свалявська	Мукачівська	Іршавська	Міжгірська	Тячівська	Хустська	Берегівська	Рахівська	
Блок «Наша Україна»	14	11	11	29	7	8	41	27	22	24	19	13	28	254
Блок Юлії Тимошенко	17	10	10	15	18	11	17	17	9	12	14	7	15	172
Партія регіонів		6	4	14	4	6	9	7	7	13	18	13	7	108
«Народний Блок Литвина»	10		4	4	3	5		5	11	3	11		4	60
Соціалістична ПУ		5		6	2	8	4	6	9	5	8		3	56
Партія угорців України	6			11			4					27		48
Дем. партія угорців України	5			6								25		36
ПП «Відродження»	3		3	5		4	3	9		4		5		36
Партія Реформи і Порядок					2						4		3	9
УП «Християнський рух»		6						3						9
Громадянська партія «ПОРА»									3		4			7
Селянська ПУ		2	5											7
Блок Цірика: За майбутнє Тячівщини										6				6
Опозиційний блок «Не Так!»					3					3				6
ПНЕРУ			3										3	6
Ліберальна ПУ									5					5
«Єдина Україна»										4				4
ПП «Грета сила»								4						4
УНБ Костенка і Плюща									3					3
УРП «Собор»		3												3
НДП		2												2
Партія зелених України			2											2
ХДПУ					2									2

За результатами виборів міських голів, вони змінилися у всіх містах, крім Мукачева, Хуста, Перечина, Сваляви, Іршави та смт. Великий Березний. В Ужгороді міським головою став С. Ратушняк («Народний блок Литвина»), у Берегові – І. Гайдош

(«Демократична партія угорців України»), у Чопі – Г. Цар (Блок «Наша Україна»), у Тячеві – І. Ковач (позапартійний, самовисування), у Рахові – Я. Думен (позапартійний, самовисування), у Виноградіві – С. Бочкай (позапартійний, самовисування), в Міжгір'ї –

В. Щур (Блок «Наша Україна»), у Воловці – М. Яремчук (позапартійний, самовисування).

Як правило виборці голосували за партії та блоки не завжди однаково до обласної та місцевих ради. Зокрема, у деякі ради пройшов Опозиційний блок «Не Так!», у Чопі на першому місці партія залізничників «Відродження», яка в облраду не потрапила, в Перечинську райраду пройшов «Християнський рух», а в Перечинську міськраду пройшли 2 представники НДП. Ліберальна партія отримала 5 представників у Міжгірській райраді. Загальні цифри такі: Блок «Наша Україна» має в області 254 депутатів райрад і 103 міськрад, БЮТ відповідно – 172 і 90, Партія регіонів – 114 і 50, Народний блок Литвина – 60 і 20, Соціалістична партія – 61 і 22, «КМКС» – ПУУ – 49 і 22, Партія «Відродження» – 40 і 16, ДПУУ – 36 і 9, ПОРА – 7 і 17, «Християнський рух» – 9 і 5, УНБ Костенка і Плюща – 3 і 8, ПРП – 9 і 0, Опозиційний блок «Не Так!» – 6 і 2, «Третя сила» – 4 і 4, Блок Цірика «За майбутнє Тячівщини» – 6 і 0, ПНЕРУ – 6 і 0, ЛПУ – 5 і 0, Партія зелених – 2 і 2, СелПУ – 2 і 2, «Єдина Україна» – 4 і 0, «Собор» – 3 і 0, ХДПУ – 3 і 0, «Демократичний союз» – 0 і 2, Партія честі й боротьби з корупцією – 0 і 1 [1].

Як показали вибори 2006 р. досить високим став рівень самоорганізації етнічних спільнот. Слід підкреслити про успіх на виборах до обласної та районної рад Закарпаття двох угорських партій. Так, ПУУ отримала 5 мандатів до обласної ради, 7 мандатів до Ужгородської, 11 – до Виноградівської, 4 – до Мукачівської, 27 – до Берегівської районних рад, 3 – до Виноградівської, 2 – до Мукачівської, 4 – до Чопської, 3 – до Тячівської, 8 – до Берегівської міських рад (всього 71 депутатський мандат). ДПУУ отримала 4 мандати до обласної ради, 5 – до Ужгородської, 6 – до Виноградівської, 25 – до Берегівської районних рад, 3 – до Тячівської та 6 – до Берегівської міських рад (всього 45 депутатських мандатів) [1]. Таким чином, угорська меншина в Закарпатті гідно представлена в місцевих органах влади в місцях компактного проживання угорців. Вибори також показали, що КМКС має вищий рейтинг серед угорців, ніж Демократична партія угорців України. Вищий рейтинг КМКС обумовлений тим, що Товариство угорської культури Закарпаття, яке стало Партією угорців України, утворене в 1989 р. й тривалий час було одним із найпотужніших національно-культурних товариств України. По-друге,

ДПУУ очолює І. Гайдош, якому угорці довіряють менше, ніж лідеру КМКС М. Ковачу. І. Гайдош тривалий час був членом СДПУ(о), що скомпрометувала себе як на рівні області, так і на загальнонаціональному рівні. Хоча І. Гайдош переміг на виборах мера м. Берегово [7]. Успіх угорських партій на виборах до місцевих рад отримав потужний резонанс в Україні, і на парламентських та місцевих виборах 2010 р. інтереси національних меншин будуть представляти ряд політичних партій. Представники румунської національної меншини Закарпаття вже заявили про необхідність створення на всеукраїнському рівні політичної партії, яка б представляла інтереси румунів у органах влади.

Проаналізувавши вибори до місцевих органів влади в Закарпатті, можна зробити наступні висновки:

За результатами виборів до Верховної Ради України, місцевих рад різних рівнів, можна констатувати, що найбільш впливовими в Закарпатті є наступні політичні партії: ПП «НСНУ», ВО «Батьківщина», СПУ, Партія регіонів, Народна партія. Окремо слід сказати про 2 угорські партії, які успішно завершили виборчу кампанію і які конкурують за голоси представників угорської національної меншини – це ПУУ та ДПУУ.

Незважаючи на перемогу на виборах Блоку «Наша Україна», значного успіху досягла в Закарпатті Партія регіонів. У обласній раді Партія регіонів ввійшла до коаліції більшості й отримала керівництво над важливими депутатськими комісіями.

Результати виборів засвідчили нестабільність електоральних уподобань виборців Закарпаття, які від виборів до виборів віддають голоси за різні політичні сили.

Аналіз виборчої кампанії дозволяє говорити, що політичні сили, які брали в ній участь, не мають належно підготовленого кадрового потенціалу: кваліфікованих спостерігачів, працівників виборчих комісій, управлінців.

Результати виборів показали і про відсутність єдності в лавах політичних партій, які отримали місця в представницьких органах влади. Коаліції в радах різних рівнів утворюються не виходячи із принципів задекларованих на загальнонаціональному рівні, а скоріше на особистісних симпатіях – антипатіях місцевих політиків. Це в свою чергу веде до партійних розколів, які вже відбулися на рівні обласних осередків політичних партій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балага протягнув ще 8 штиків // Р.І.О. – 2006. – 8 квіт.
2. Вибори депутатів Закарпатської обласної ради. Результати голосування по районах // Р.І.О. – 2006. – 1 квіт.
3. Вибори до Закарпатської обласної ради по округах // Післямова. – 2006. – 28 берез.
4. Вибори закінчилися. Тепер переможці повинні довести, що їх наміри відповідають виборчим обіцянкам // Срібна Земля. Фест. – 2006. – 26 квіт.
5. Вибори народних депутатів України. Результати голосування по районах // Р.І.О. – 2006. – 1 квіт.
6. Голови райрад (партійність) // Післямова. – 2006. – 4 трав.
7. Гут Р. У Берегові закінчилася епоха Жупана, а каденція Гайдоша тільки почалася // Старий замок Паланок. – 2006. – 27 квіт.
8. Дивіться, хто прийшов... (про результати виборів до Закарпатської обласної та Ужгородської міської рад) // Р.І.О. – 2006. – 15 квіт.
9. Закарпатська обласна рада // Післямова. – 2006. – 11 квіт.
10. Зразки виборчих бюлетенів // Трибуна. – 2006. – 23 берез.
11. Інтерв'ю з Ю. Чижмарем та О. Гаваші // Післямова. – 2006. – 21 лют.
12. Литвиненко О., Якименко Ю. Політичні партії за рік до виборів: майбутнє, що починається сьогодні // Національна безпека і оборона. – 2005. – № 3. – С. 2-12.

13. Настав час європейського державотворення, а не барикадного протистояння (розмова з кандидатом до Ужгородської міської ради, головою Закарпатської регіональної організації Української республіканської партії «Собор» Євгеном Ясінським) // Р.І.О. – 2006. – 23 берез.
14. Павло Чучка: «Блок «Карпатський Майдан не зареєстровано» // Післямова. – 2006. – 28 лют.
15. Політичні партії і громадські організації Закарпаття // Поточний архів управління з питань внутрішньої політики Закарпатської обласної адміністрації.
16. Партії, що пройшли до районних та міських рад (за кількістю мандатів) // Р.І.О. – 2006. – 8 квіт.
17. Пашенко В. Політичного спокою в нашому краї годі чекати, якщо політикам особисті амбіції затьмарять розум // Срібна Земля. Фест. – 2006. – 30 берез.
18. Підгорний О. Поствиборча «політанатомія» Хустщини: електорати, кандидати і депутати // Трибуна. – 2006. – 8 квіт.
19. Попередні результати виборів до Верховної ради України по областях // Р.І.О. – 2006. – 1 квіт.
20. Районні ради Закарпаття // Післямова. – 2006. – 27 квіт.
21. У Верховній Раді лише чотири закарпатці // «Європа – центр». – 2006. – 1 квіт.
22. Українська республіканська партія «Собор» (кандидати в депутати Ужгородської міської та Перечинської, Великоберезнянської, Рахівської районних рад) // Р.І.О. – 2006. – 18 берез.
23. Юрій Чижмарь. Ми законсервували людей, які міняються з влади в опозицію, з опозиції у владу // Післямова. – 2006. – 28 лют.

Рецензенти: Вегеш М.М., д.і.н., професор, ректор Ужгородського національного університету;
Котляр Ю.В., д.і.н., професор, Чорноморський державний університет ім. Петра Могили.

© Кухарчук О.С., 2010

Стаття надійшла до редакції 09.12.2009 р.